

תכנית חוק וצדק

לתיקון מערכת המשפט
ולחיזוק הדמוקרטיה הישראלית

— מוגש על ידי יו"ר מפלגת הציונות הדתית
ח"כ בצלאל סמוטריץ' וח"כ שמחה רוטמן

הציונות
הדתית

בראשות
בצלאל
סמוטריץ'

ט

באנו לחקו

רקע כללי

⏪ בחלק לא מבוטל מהשנים האחרונות שבהן הימין היה בשלטון הוא מימש מעט מאוד ממדיניותו באופן אפקטיבי. שילוב של חוסר במשנה סדורה, פערים והבנה מאוחרת של המציאות, מנטליות שאינה רגילה ואינה יודעת לשלוט. פחד, יחסי תן וקח שלא הוכיחו את עצמם עם השמאל ומוקדי הכח, וסתם דחינות - כל אלו יצרו ממשלות שהיו אולי ימניות בהגדרה אבל נמנעו מלממש את מדיניותן בפועל. למעשה, מאז מפעל התיישבות שהובילו אנשי גוש אמונים ושינה במובנים מסוימים את פניה של מדינת ישראל מן הקצה אל הקצה, הימין נתפס בעיקר כמתגונן, כמתנגד לתוכניות ולמהלכים שחתר השמאל לקדם וכמסביר "מה לא". בעוד הימין מתקשה להפנים את עובדת היותו הרוב בעם ואת שליטתו במערכת הפוליטית הדמוקרטית, השמאל עסק

בשיטתיות בהשתלטות על מוקדי הכח הלא נבחרים ובהשלטת עולם הערכים והתפיסות שלו עליהם. הללו הלחלו עמוק מאוד למערכת המשפטית והפקידותית, למערכת הביטחונית, לאקדמיה ולמושרד החינוך, לתקשורת, לכלכלה, ועוד ועוד. השמאל הלך והעמיק את שליטתו הלא דמוקרטית ביותר ויותר מערכות, הטמיע בהן את שפתו ותפיסתו והעביר אליהן את מרכזי הכובד של קבלת ההחלטות, באופן שאיפשר לו להמשיך ליזום מהלכים ולשלוט בסדר היום, תוך שהוא דוחק את הימין לעמדת מגננה ולקרבות בלימה שלא איפשרו לו ליזום ולהוביל שינויים אסטרטגיים.

מטרתו של מסמך זה אינה לנתח את מהלכי השמאל או את כישלונות העבר של הימין והאחראים להם, אלא להביט אל העתיד ולשרטט מפת דרכים לשובו של המחנה הלאומי לשלטון ולמימוש ערכיו

ותפיסותיו בדרך להפיכתה של מדינת ישראל ליהודית יותר ודמוקרטית יותר.

נקודת המפתח של התיקון ההכרחי הזה נעוצה בהחזרת האיזונים למערכת הדמוקרטית ובהשבת מרכזי הכובד של קבלת ההחלטות ועיצוב המדיניות לעם באמצעות נבחרי במנגנונים הדמוקרטיים.

בהינתן רוב לימין בציבור הישראלי וממילא בחירתן של ממשלות ימין שיבקשו לממש את ערכי המחנה הלאומי בכל התחומים, החזרת המשילות למנגנונים הנבחרים תאפשר את הפיכתם של ערכי המחנה הלאומי לתכניות עבודה מעשיות ואת הגשמתן להלכה ולמעשה. ללא תיקונים הכרחיים אלה לא תוכלנה ממשלות המחנה הלאומי לממש את מדיניותן, שתסוכל שוב ושוב בידי גורמים עתירי כח לא דמוקרטיים.

חיזוק הדמוקרטיה הישראלית ועריכת התיקונים הנדרשים במערכת המשפט יפתחו את הפתח למימוש מדיניות הימין בכל התחומים - בביטחון ובמאבק בטרור, בביטחון האיש, בהחזרת המשילות והריבונות לנגב ולגליל ולערים המעורבות ובטיפול בהקצנה הלאומנית ובפשיעה הגואה של ערביי ישראל, בחיזוק הזהות היהודית, בהחזרת המסתננים לארצות המוצא שלהם ובשימור הרוב הדמוגרפי היהודי, ביהוד הנגב והגליל, בתיקון מערכת החינוך, בביסוס והסדרת ההתיישבות ביהודה ושומרון, בחיזוק הכלכלה והחברה, בטיפול ביוקר המחיה והדיר, ועוד ועוד. לכל התחומים הללו אנו מכינים תכניות עבודה מפורטות, ואולם את מרביתן לא ניתן יהיה לממש ללא פרק הבסיס לפניכם של חיזוק הדמוקרטיה ותיקון מערכת המשפט.

איננו משלים את עצמנו. מימוש היעדים שתמצאו כאן יהיה תהליך מורכב וממושך,

פרקליטות המדינה והייעוץ המשפטי לממשלה

רפורמה ובניה מחדש

מדובר באחריות ובכוח בלתי מוגבלים שבכוחם להשפיע על כלל הציבור, ולעיתים אף לחרוץ את גורלו של האדם. ואולם, למרות העובדה שמדובר בכוח בלתי מוגבל, מרוכז הכח העצום הזה יחד עם סמכויות נוספות בידי של היועץ המשפטי לממשלה.

נוסף לסמכויות אלו, מחזיק היועץ המשפטי לממשלה בכובע נוסף תחתיו הוא אמור לייעץ לממשלה ולשריה וללוותם, הן בהליכי חקיקה ממשלתית והן במימוש סמכויותיהם ואחריותם. שילוב שלושת הכובעים מעל ראשו של אותו אדם (יועץ, מייצג ותובע) כולל ניגוד עניינים מובנה והופך את היועץ לשחקן החזק ביותר

רקע

פרקליטות המדינה הינה גוף בעל סמכויות נרחבות הנוגעות לחייו של כל אזרח בישראל. תחת אחריותה מצויה הסמכות לייצג את המדינה בתביעות אזרחיות ומנהליות, כתובעת או כמתגוננת, תביעות שמשפיעות על כולנו. בנוסף אחראית הפרקליטות על מערך התביעה על ידי ניהול ההליכים הפליליים החל משלב ההחלטה על הגשת כתב אישום (בעבירות שאינן עבירות קלות במיוחד, עליהן אחראית המשטרה) ועד סיומו של ההליך, בהגשת כתב אישום, או לחלופין, עד להחלטה שלא להגיש כתב אישום.

הקמתם והמינויים בהם נועדו לשמר אג'נדות מסוימות מאוד, ושמתקיימים בהם מופעי סמכות ללא אחריות שמביאים לתוצאות אבסורדיות.

”

בתהליך ארוך שנים של דה-לגיטימציה למערכת הפוליטית הוצאו מידיה עוד ועוד סמכויות ויכולות השפעה וביצוע ועברו - באמצעות סימביוזה הדוקה בין בית המשפט העליון, היועצים המשפטיים, הפקידות הבכירה וסוכנים של כל אלו בתוך המערכת בירוקרטים בלתי תלויים למנגנונים

”

ללא שינוי עומק מהיר וחד במנגנוני ההפעלה השלטוניים האלה חזרת הימין לשלטון תהיה סמלית בלבד בעוד המיעוט השמאלי ימשיך לשלוט במדינת ישראל ולדרדר אותה לעבר מדינת כל אזרחיה, לאומיה ומתבולליה. חלשה, מאוימת וכנועה מול אויביה, נהנתנית וחסרת ביטחון עצמי ואמונה בצדקת הדרך, תלויה יותר ויותר כלכלית ואנרגטית, ונכשבת מבפנים בידי גייס חמישי אלים ומסוכן.

שייתקל בוודאות בהתנגדות עזה מצד השמאל, מערכת המשפט והתקשורת, שכידוע אינם נוהגים לכבד את ההכרעה הדמוקרטית כאשר היא אינה נוחה להם. אולם דווקא משום כך עלינו להגיע בחזרה אל השלטון מוכנים, עם דרך ברורה שיהיה עלינו לצעוד בה - בנחישות, באומץ, במקצועיות ובהתמדה. מטרתו של המסמך הזה להניח בפני המחנה הלאומי תכנית עבודה מפורטת לחיזוק הדמוקרטיה הישראלית שלישומה נידרש לפעול בנחישות עם קבלתנו מחדש את אמון הציבור וחזרתנו להנהגת מדינת ישראל.

כפי שתראו בהמשך המסמך, החלשת המנגנון הדמוקרטי אינה נחלתה של המערכת המשפטית לבדה. למעשה, בשורה שלמה של תחומים קריטיים לעתידה של מדינת ישראל הכח כבר מזמן אינו מצוי בידיה של המערכת הפוליטית אלא עבר בחלקו הגדול לידי מנגנונים בירוקרטיים עצמאיים וכמעט בלתי תלויים, שביססו במשך השנים את עצמאותם אל מול המערכת הפוליטית הנבחרת. כך בתחום התכנון, בקביעת מדיניות ניהול המשאב הקרקעי, בתחום החינוך, בניהול משק האנרגיה, בניהול המשטרה ומדיניות ביטחון הפנים, בתחום התקשורת, ועוד ועוד.

בתהליך ארוך שנים של דה-לגיטימציה למערכת הפוליטית הוצאו מידיה עוד ועוד סמכויות ויכולות השפעה וביצוע ועברו - באמצעות סימביוזה הדוקה בין בית המשפט העליון, היועצים המשפטיים, הפקידות הבכירה וסוכנים של כל אלו בתוך המערכת הפוליטית - למנגנונים בירוקרטים בלתי תלויים, "וועדות מקצועיות" ושלל מוסדות בלתי נבחרים שאינם חבים דין וחשבון לציבור, ששיטות

פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה

מינוי יועמ"ש במשרד הממשלה
כמשרת אמון:

במקביל להפיכת משרת היועץ המשפטי לממשלה למשרת אמון, וכצעד משלים, נחוקק את הצעת החוק שתאפשר מינוי יועצים משפטיים במשרד הממשלה כמשרת אמון של השר. צעד זה יגביר את מחויבותם של היועמ"שים לשר המכהן במשרד. מחויבות זו תאפשר לשר לממש את מדיניותו, תוך הסרת חסמים בירוקרטיים בלתי נדרשים שמוטלים נכון להיום על שרים על ידי יועצים משפטיים.

2. התובע הכללי:

תפקיד שני אליו יועברו חלק מהסמכויות המצויות בידיו של היועמ"ש. התובע הכללי יהיה מופקד על ההליכים הפליליים. תחת אחריותו יהיו הן הפרקליטים המופקדים על ניהול הליכים פליליים (הפרקליטות הפלילית) והן תובעים מטעם המדינה שהוסמכו לכך (כמו, למשל, התובעים מטעם הרשויות המקומיות לפי חוק התכנון והבניה). התובע ימונה על ידי שר המשפטים באישור ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת לתקופת כהונה אחת קצובה של 6 שנים. בכך תישמר עצמאות התביעה הפלילית.

3. מייצג המדינה בערכאות:

מופקד על ייצוג המדינה בהליכים שאינם הליכים פליליים, לרבות הליכים אזרחיים ומנהליים ולרבות ייצוג המדינה

תפקיד היועץ המשפטי לממשלה יפוצל לשלושה תפקידים:

1. היועץ המשפטי לממשלה:

הראשון שבהם הוא תפקיד היועץ המשפטי לממשלה. התפקיד יהיה משרת אמון אליה

תפקיד היועץ המשפטי
יהיה משרת אמון אליה
ימונה על ידי הממשלה.
החלטותיו לא יחייבו את
הממשלה, והם יהיו בגדר
עצה בלבד שהממשלה
רשאית לקבל, אך אינה
מחויבת בכך.

ימונה יועמ"ש על ידי הממשלה. היועמ"ש יסיים את תפקידו עם סיום כהונתה של הממשלה. תפקידו לייעץ לממשלה, לשרים, ולמשרדי הממשלה בכל הנוגע לקידום חקיקה ממשלתית ולקידום מדיניותם במסגרת הדין, וזאת בהתאם לקווים המנחים שתנחה אותו הממשלה. החלטותיו לא יחייבו את הממשלה, והם יהיו בגדר עצה בלבד שהממשלה רשאית לקבל, אך אינה מחויבת בכך.

נוסף לכשל מבני זה סובלת הפרקליטות מהעדר ביקורת חיצונית אפקטיבית וממילא מתרבות של הדיפת ביקורת המונעת למידה ושיפור מתמיד, ציפוף שורות, סטנדרטים כפולים, מינויים בשיטת חבר מביא חבר, ועוד. כח רב כל כך כנגד אזרחים מחייב בדמוקרטיה מתוקנת מנגנוני ריסון וביקורת שיוודאו שלא נעשה בו שימוש פסול ושרירותי. הטענה לפיה בית המשפט הוא מבקרה של הפרקליטות אינה מחזיקה מים. ליקויים ומחדלים רבים מבוצעים בשלבי החקירה ונוגעים לעצם התשתית שמוצגת בסופו של יום בפני בית המשפט ועוברת תחת ביקורתו.

ולבסוף, בניגוד לעקרון "שלטון החוק" ולפיו על השלטון להיות כפוף לחוק, היועץ המשפטי לממשלה, שהוא כאמור הסמכות החזקה ביותר בשלטון הישראלי כיום, פועל בלא שיש שום חוק שמסדיר את תפקידו וסמכויותיו, יחסו לסמכויות הממשלה, והמגבלות החלות עליו. סמכויות היועץ עוצבו במשך השנים באמצעות סימביוזה שהתקיימה בינו לבין בית המשפט העליון, כאשר כל אחד מהם תמך בהרחבת היקף סמכויותיו של חברו אל מול הממשלה וקיבל בתמורה סמכויות לעצמו. מעקרון שלטון החוק נגזרת החובה להסדיר גם את תפקידי וסמכויות היועץ בחוק.

מאחר ומדובר בריכוז כוח בלתי סביר ובכשלים רבים הנגרמים כתוצאה מכך, בכנסת הבאה נפעל לרפורמה ובניה מחדש של הפרקליטות ומוסד הייעוץ המשפטי לממשלה, באופן שיביא לביזור הכח בין מספר גופים שונים, להגדרה מדויקת של כל אחד מהתפקידים והיחס שלהם לממשלה הנבחרת, לקיומה של ביקורת אפקטיבית, ולמניעת שימוש לרעה ונקיטת פעולות בחוסר סמכות מצד הפרקליטות.

במערכת השלטון הישראלית ואף לשחקן ווטו מול הממשלה. יועץ שהממשלה לא תשעה לעצותיו יכול בשלב הראשון להימנע מלייצג את העמדה של הממשלה בפני בית המשפט, למנוע ממנה את יומה בבית המשפט ולהביא לפסילת החלטתה, ובהמשך יכול אף לתבוע בהליך פלילי את הגורם הממשלתי שלא ישעה לעצתו. בכך הופך היועץ מיועץ למי שמחליף לא פעם את הממשלה ומורה לה כיצד לפעול. בנקודה זו יש לציין שתפקידו של היועץ אמנם הוא לסייע לממשלה לממש את מדיניותה במסגרת הדין, ואולם, כידוע, משפט אינו מתמטיקה ולשאלות רבות ישנן מספר תשובות משפטיות אפשריות. הוכחה פשוטה לכך ניתן למצוא בהכרעות שיפוטיות הכוללות דעת רוב ודעת מיעוט. יועץ משפטי אינו אמור להיות שונה מייעוץ ביטחוני, כלכלי, פוליטי וכד'. על היועץ להעניק את עצותיו ולאם האחריות על שיקלול כלל השיקולים, על האיזון ביניהם ועל קבלת ההחלטה היא של הממשלה והשרים שנבחרו לשם כך ועומדים לדין הציבור דבר יום ביומו. הגוף היחיד שאמור להיות מוסמך לחייב את הממשלה לפעול או שלא לפעול בדרך מסוימת בשל בעיית חוקיות הוא בית המשפט (בתנאים האמורים לעיל בפרק ב').

ריכוז זה של כח רב מידי בידי אדם אחד, יוצר שתי בעיות מבניות קשות: האחת - "כוח נוטה להשחית, וכוח מוחלט משחית באופן מוחלט". ריכוז כח רב מידי, סופו שיביא לידי שימוש לרעה באותו הכח. השנייה - כאמור, מציאות זו יוצרת ניגוד עניינים מובנה בין הסמכויות בהם נושא היועמ"ש, כך שסמכות הייעוץ עשויה להתנגש עם סמכות הייצוג, ושתייהן עשויות להתנגש עם הסמכות להורות על פתיחה בחקירה והגשת כתב אישום.

יצירת איזונים נכונים

בין המערכות הנבחרות למערכת המשפט:

שינוי שיטת בחירת שופטים - שקיפות ומינוי בידי המערכת הפוליטית:

« נכון להיום במדינת ישראל, כמו ברוב מדינות העולם החופשי, לשופט קיים כוח משמעותי בו הוא מוסמך על פי חוק לדון בדיני נפשות, לקבוע נורמות משפטיות ולעצב בפסיקותיו את עולם המשפט. כוחו הכמעט בלתי מוגבל של השופט, מחייב כי דרכי המינוי שלו יהיו שקופים לציבור וייקחו בחשבון את קול הציבור אותו הוא אמור לשרת כשופט.

במצב החוקי כיום, לציבור בישראל ולנבחריו יש כח מוגבל ביותר במינוי שופטים. למעשה הם נמצאים במיעוט בוועדה למינוי שופטים, בעוד שנציגי השופטים ועורכי הדין שאינם מייצגים את הציבור, הם הרוב הוביל במשך שנים רבות לכך ששיטת מינוי השופטים בישראל סובלת מהיעדר שקיפות ובקרה נאותים של הציבור. דבר שבין השאר גרם לירידה קשה באמון הציבור. כמו כן, במנגנון שנשלט

הן על השב"כ (מבט"ן) הן על הפרקליטות (נציבות הביקורת), הם גופים חלשים וחסרי סמכות ויכולת שיש בתפקודם כשלים רבים. לשם כך נקים גוף ביקורת אחד לכל הגופים, עצמאי ובעל סמכויות חקירה והעמדה לדין של מי שעשו שימוש לרעה בסמכותם בכדי לוודא את שמירת טוהר המידות במערכת אכיפת החוק. גוף הביקורת יפעל תחת שר המשפטים ויהיה נתון לפיקוחה של וועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת והעומד בראשו ימונה על ידי השר באישור הוועדה לתקופת כהונה של 6 שנים.

שינוי שיטת המינויים בפרקליטות - קידום מינויים של פרקליטים בכירים במכרזים חיצוניים:

בניגוד למצב הנוהג כיום ולפיו המכרזים לתפקידים בפרקליטות המדינה הם מכרזים פנימיים, ועל מנת להזרים דם חדש למערכת, נפעל לפתיחת השורות בפרקליטות המדינה, ובייחוד בדרגים הבכירים - פרקליטי מחוז ומשנים לפרקליט המדינה וליועץ המשפטי לממשלה. פתיחת השורות תביא לריענון השורות, ולשבירת הקו המחשבתי האחיד השורר נכון להיום בפרקליטות. הדבר יועיל הן לפרקליטות כגוף, שהתנהלותו מעידה כאלף עדים שדרוש שינוי בהתנהלותה, ובהתאמה, גם לאזרחי המדינה שיקבלו גוף מקצועי יותר, שטעויות שיפלו בהתנהלותו יפחתו.

ביחס לבעלי התפקידים המכהנים עובר לכיצוע הרפורמה, הרי שהללו יבחנו בהתאם לכישוריהם ולהתאמתם להגדרות התפקידים החדשות וניתן יהיה להחליפם ככל שיהיה צורך בכך.

בבג"ץ. תחת אחריותו יהיו הפרקליטים שלא משתייכים לפרקליטות הפלילית. המייצג ימונה על ידי הממשלה לתקופת כהונה אחת קצובה של 6 שנים. בהליכים מנהליים ייצג המייצג בפני בית המשפט את עמדת הממשלה או השר הרלוונטי ולא את עמדתו האישית או את "האינטרס הציבורי" - מושג מופשט שנוצר עם השנים בכדי להצדיק כפיה על הממשלה של עמדה משפטית שאינה עמדתה. הציבור הוא מושג מוחשי, יש לו אינטרסים מוחשיים ויש מי שנבחרו על ידי הציבור כדי לייצג ולקדם את האינטרסים שלו. במקרי קיצון שבהם מייצג המדינה בערכאות לא יוכל לייצג את עמדת הממשלה היא תהיה רשאית לשכור ייצוג חיצוני על פי שיקול דעתה.

הקמת גוף ביקורת וחקירה עצמאי לגופי החקירה והתביעה ולמייצגי המדינה בהליכים פליליים:

צעד משלים נוסף שנדרש הוא הקמת גוף ביקורת בעל סמכויות חקירה והעמדה לדין שיפעל כנגד אישים מקרב גופי החקירה הפלילית, גופי התביעה ומייצגי המדינה בהליכים פליליים, ויוודא את פעילותם התקינה. מטרתו של תיקון זה לוודא שלא נעשה שימוש לרעה בסמכות מצד אלו המחזיקים בסמכויות המשמעותיות ביותר מצידה של המדינה - הסמכות לשלול את חרותו של אדם.

כאמור, גופים אלו מרכזים כח רב ובהעדר מנגנון בקרה ופיקוח אפקטיבי הכח עלול להשחית, וכבר היו דברים מעולם. מנגנוני הפיקוח הנוכחיים, הן על המשטרה (מח"ש),

” במצב החוקי כיום, לציבור בישראל ולנבחריו יש כח מוגבל ביותר במינוי שופטים. למעשה הם נמצאים במיעוט בוועדה למינוי שופטים, בעוד שנציגי השופטים ועורכי הדין שאינם מייצגים את הציבור, הם הרוב

”

77

ההפיכה השיפוטית שהוביל נשיא בית המשפט העליון אהרון ברק לפני כ-20 שנה, העבירה את זכות המילה האחרונה בקביעת חוקי המדינה מהכנסת לבית המשפט העליון, המרשה לעצמו לפסול חוקים או לעקרם מתוכן. המציאות הזו המציבה את שופטי בית המשפט העליון כ"מחוקק על" הינה לא דמוקרטית ולא חוקית.

77

קביעת הרכבי בית המשפט העליון לדיונים ללא התערבות גורם אנושי:

כיום נקבעים הרכבי השופטים לדיונים בבג"צ באמצעות המזכירות. אולם, בתיקים חשובים התערבו במהלך השנים הנשיאים ושינו את הרכב השופטים לפי ראות עיניהם. מחקרים שנערכו בנושא העלו כי קביעת הרכב שופטים לתיק עשויה לחרוץ את גורלו. מחקר שנעשה בישראל בנושא העלה ששופטים שנדרשו לבחור שופטים שידונו יחד איתם בדחיה על הסף של עתירות, בחרו את חבריהם באופן אסטרטגי על מנת שיתמכו בעמדתם. על מנת למנוע את המצב השערורייתי, בו עתירה לבג"צ מוכרעת רק בשל זהות השופט היושב בדיון, נתקן את החוק כך שהרכבי בית המשפט העליון יקבעו באמצעות מחשב בצורה רנדומלית, ללא אפשרות להתערבות אנושית.

הסדרת הביקורת החוקתית ופסקת התגברות ברוב רגיל:

אחת מזכויות היסוד בדמוקרטיה היא הזכות לבחור. העם בוחר את נציגיו לכנסת ולממשלה בכל כארבע שנים (ככה לפחות היינו רוצים שיהיה), כדי שהם יחוקקו וינהלו את המדינה בהתאם לערכים ולמדיניות שנבחרו לקדם.

במציאות הקיימת במדינת ישראל, ובאופן חריג מאוד למתרחש במדינות העולם, רואה את עצמו בית המשפט העליון מוסמך לפסול חקיקה ראשית של הכנסת. ההפיכה השיפוטית שהוביל נשיא בית המשפט העליון אהרון ברק לפני כ-20 שנה, העבירה את זכות המילה האחרונה בקביעת חוקי המדינה מהכנסת לבית המשפט העליון, המרשה לעצמו לפסול חוקים או לעקרם מתוכן. המציאות הזו המציבה את שופטי בית המשפט העליון כ"מחוקק על" הינה לא דמוקרטית ולא חוקית.

בכנסת הבאה נחוקק את חוק יסוד ההתגברות שיאפשר לבית המשפט לבטל חוק של הכנסת

ביטול שיטת הסניוריטי במינוי נשיא בית המשפט העליון:

שיטת הסניוריטי, לפיה ותיק שופטי בית המשפט העליון ממונה אוטומטית לנשיא, מנתקת את מינוי הנשיא משאלת מקצועיותו והתאמתו לתפקיד החשוב של ניהול מערכת המשפט כולה (תפקיד נשיא בית המשפט העליון דורש כישורי ניהול והובלה שאינם חופפים בהכרח כישורי שפיטה רגילים), שוללת יכולת השפעה על המינוי של הציבור באמצעות נבחריו ברשות המחוקקת והמבצעת, ומייצרת יחסי כפיפות ותלות ארוכי שנים בין כלל השופטים לבין מי שידוע לכל שעתיד להתמנות לנשיא עליהם. במקום שיטת

הסניוריטי הנהוגה כיום, נקבע כי נשיא בית המשפט העליון ימונה על ידי הוועדה למינוי שופטים לפי הצעת שר המשפטים ולאחר שימוע פומבי כאמור לעיל.

כולו על ידי שופטי העליון ולשכת עורכי הדין נמנעת בפועל הפסקת כהונתם של שופטים, גם כאשר נמצאו פגמים קשים, ואף פליליים, בהתנהלותם. לא זו בלבד, אלא שלשופטי בית המשפט העליון המכהנים יש גם זכות וטו בשאלה מי ימונה לבית המשפט העליון. כך נוצר בית משפט הנשלט על ידי קבוצת מיעוט המנציחה את עצמה, ונציגי הציבור שנבחרו בבחירות דמוקרטיות לייצג את האינטרס של הציבור הישראלי נדרשים לדילים והסכמות בכדי להשפיע על הרכב הרשות השופטת. ברוב המוחלט של המדינות הדמוקרטיות, לרשות השופטת אין כל תפקיד במינוי שופטים ובוודאי שלא זכות וטו. לרוב, נבחר הציבור ברשות המבצעת או ברשות המחוקקת הם הממנים שופטים. בדרך זו קיימים איזונים ובלמים בין הכוחות השונים של שלושת הרשויות והכוח המשמעותי לא נשאר רק במקום אחד, ברשות השופטת.

שינוי הרכב הוועדה למינוי שופטים:

בכנסת הבאה נשנה את הרכב הוועדה למינוי שופטים כך שהרכבה יכלול את נשיא בית המשפט העליון, נשיא בית משפט מחוזי (שייבחר על ידי שר המשפטים), נציג בית המשפט השלום (שגם כן ייבחר על ידי שר המשפטים) ו-6 נבחרים ציבור (4 מהקואליציה, 2 מהאופוזיציה). בראש הוועדה יעמוד שר המשפטים.

שימוע ציבורי לשופטי בית המשפט העליון:

נוסף לשינוי ההרכב נחוקק שימוע ציבורי לשופטי בית המשפט העליון כך שכל מועמד לשיפוט במוסד החשוב הזה יעבור שימוע פומבי בפני הוועדה למינוי שופטים בכל הנוגע לעמדותיו המשפטיות והחוקתיות, לתרומתו לחשיבה המשפטית, לתפיסת עולמו הנוגעת לשאלות צדק ומשפט ולעניין האיזון הראוי בין ערכים.

77

באמצעות שימוש בעילת הסבירות מעקר למעשה בית המשפט את סמכותה של הרשות המבצעת ומחליף את שיקול דעתה בשיקול דעתו. מעבר לעובדה שאין לכך שום בסיס בחוק, מדובר באבסורד: במה עדיפה סבירותו של שופט כל שהוא על סבירותו של מקבל החלטה שהמחוקק הסמיך לכך?!

77

תאושר או תיפסל), פוגע ביעילות בצורה לא מידתית וגורר עלויות משקיות רבות.

בכדי להשיב את האיזון ולייעל את תהליכי העבודה וקבלת החלטות בישראל, נעגן בחוק יסוד השפיטה את המגבלות שהיו מקובלות בטרם המהפכה החוקתית על זכות העמידה.

⬅ ביטול "עילת הסבירות" על החלטות של נבחר ציבור - הממשלה ושריה:

ביקורת שיפוטית מנהלית על החלטות הרשות המבצעת היא חשובה וחיונית להגנה על זכויות פרטים שעשויים להיפגע מהן. אלא שבמשך עשרות שנים, וכך גם במרבית מדינות העולם, בחנה הביקורת את חוקיות ההחלטה ויודאה שהיא אינה נשענת על שיקולים זרים או פסולים, תוך שבית המשפט מקפיד שלא להחליף את שיקול הדעת שהעניק המחוקק לרשות המבצעת. כחלק מהמהפכה השיפוטית של ברק הורחבה הביקורת המנהלית גם לבחינת "סבירות" ההחלטה. סבירותה של החלטה, כידוע, היא מושג גמיש ותלוי הקשר ונסיבות והיא מהווה למעשה את ליבת שיקול הדעת שמסר המחוקק לרשות המבצעת. באמצעות שימוש בעילת הסבירות מעקר למעשה בית המשפט את סמכותה של הרשות המבצעת ומחליף את שיקול דעתה בשיקול דעתו. מעבר לעובדה שאין לכך שום בסיס בחוק, מדובר באבסורד: במה עדיפה סבירותו של שופט כל שהוא על סבירותו של מקבל החלטה שהמחוקק הסמיך לכך?!

הרחבת הביקורת המנהלית לעילת הסבירות מגדילה אף היא את חוסר הוודאות (שכן לעולם לא ניתן לנחש האם החלטה כל שהיא שנראית סבירה מאוד בעיניי מי שמוסמך לקבל אותה תהיה כזו גם בעיניי השופט שיבחן אותה), מפירה את האיזון בין הרשות המבצעת לרשות השופטת, מעניקה סמכות על לרשות השופטת גם בענייני שיקול דעת ומאיינת למעשה כמעט לחלוטין ברמה המוסדית את סמכות הרשות המבצעת.

נפגעת מאחת מרשויות המדינה? יש בית משפט שאליו תוכל לפנות ולקבל סעד במקרה ספציפי. הדרישה להוכחת זכות עמידה היתה חלק מהאיזון בשיטה הדמוקרטית של הפרדת הרשויות בין הרשות השופטת לרשות המבצעת. בעוד שלרשות השופטת נשמרה המילה האחרונה בביקורת מנהלית על החלטות הרשות המבצעת, נהנתה הרשות המבצעת מ"יתרון מאזן" שבמסגרתו היא יכולה לזיזם פעולות בעוד בית המשפט הוא פאסיבי ודן רק בעניין שמואב לפניו בידי מי שנפגע מפעולת הרשות המבצעת.

כחלק מהמהפכה השיפוטית של השופט ברק השתנה המצב, כמובן ללא שום הסמכה בחוק אלא רק על פי פסיקת בית המשפט העליון, כך שכל אדם המעוניין בשינוי מדיניות, גם בנושא שאיננו נוגע לו אישית, יכול לוותר על הצורך לשכנע את הציבור ואת נציגיו בדרכים דמוקרטיות, ולכפות את רצונו על הציבור באמצעות בית המשפט.

הסרת המגבלות על זכות העמידה ופתיחת שערי בית המשפט לרווחה לעותרים ציבוריים איינה את יתרון היוזמה האקטיבית של הרשות המבצעת, מאחר וכיום אין נושא שלא פועלים בו שלל גורמים ציבוריים בעלי אג'נדה הפונים אל בית המשפט ומבקשים לתקוף כמעט כל פעולה שלטונית. במצב הנוכחי כמעט כל החלטה שלטונית מגיעה לבית המשפט, נדרשת לעבור ביקורת שיפוטית ולקבל את "אישורו" של בית המשפט. שלו שמורה עדיין המילה האחרונה והמחייבת.

מצב זה מפר את האיזון בין הרשויות, גורם לסחבת ולבירוקרטיה, מגדיל את אי הוודאות הציבורית (שכן פעמים רבות, במשך תקופה ארוכה בה עומדת החלטה שלטונית לביקורת שיפוטית, לא ניתן לדעת מה יהיו תוצאותיה והאם החלטה

רק בהחלטה פה אחד של כל שופטיו לאחר שהשתכנעו שהחוק סותר חוק יסוד שקבעה הכנסת. כמובן שאין סמכות לבית המשפט בשום רוב לבטל חוק יסוד של הכנסת או חוק שהכנסת קבעה לגבי שיחול למרות האמור בחוקי היסוד. אם בית המשפט העליון קבע כי חוק שחוקקה הכנסת מנוגד לחוק יסוד תוכל הכנסת לחוקק את החוק מחדש לתקופה של 4 שנים. לאחר 4 שנים תוכל הכנסת לחוקק את החוק פעם נוספת לתקופה שאינה מוגבלת בזמן. בדרך הזו ישמר הדיאלוג החוקתי הבריא והנדרש בין הרשויות במשטר דמוקרטי, אולם לבית המחוקקים תשמר המילה האחרונה בהכרעה. רק בדרך הזו הכוח העם יחזור לנבחריו.

לאחר חקיקת פסקת ההתגברות תוכל הכנסת לחוקק מחדש את חוק המסתננים ולהשיב את המסתננים לארצות המקור בשיטת 'הברירה הטבעית', לחוקק את חוק הגיוס ולפתור משבר תרבותי-חברתי שנמשך במשך שנים ופוגע בחברה הישראלית, לחוקק מחדש את חוק ההסדרה שיתקן עוול ארוך שנים ויאפשר להסדיר את ההתיישבות הישראלית ביהודה ושומרון שהוקמה בתום לב ובמעורבות ממשלתית על קרקעות פרטיות, תוך פיצוי הוגן של מי שיוכיח זכויות בהן, לחוקק חוק גיור ממלכתי שימנע התבוללות ופריצת מדיניות ההגירה, ועוד.

⬅ החזרת המגבלות על זכות העמידה:

בעבר, היתה נהוגה בישראל כמו בכל מדינות העולם המתוקנות "זכות עמידה". זכות זו קובעת כי אדם רשאי לעתור לבית המשפט בעניינים שיש לו נגיעה אליהם, בדרך כלל כאלה שהסבו לו פגיעה ישירה.

77

**מדוע שלא ניתן
אמון
במי שנבחרו
על ידי העם
כדי לנהל עבורו
ובשמו את ענייני
המדינה?
מדוע שמי
שמוסמך
להחליט על
יציאה למלחמה
לא יהיה מוסמך
למנות את מי
שיפקד על
צה"ל באותה
המלחמה?!**

77

הגבילה את שיקול הדעת של הממשלה, והתנתה את מינוייה באישורה של הוועדה המייעצת למינוי בכירים בשירות המדינה.

בהחלטת הממשלה נקבע המנדט של הוועדה בצורה ממוקדת מאוד: "להבטיח את טוהר המידות במינויים הבכירים ולבדוק שמא דבקו פגם או דופי כלשהם במינויים המוצעים"

לאמור, הממשלה ביקשה לתת באמצעות הקמת הוועדה מענה ספציפי וממוקד לכשל שנתגלה בפרשת בר-און ולהעניק לוועדה סמכות מוגדרת מאוד שרק תוודא את טוהר המידות בהליך המינוי. הא, ותו-לא.

כדרכו ובחוסר סמכות מובהק (שכן לא מדובר אפילו בדבר חקיקה הנתון על דרך הכלל לפרשנותו של בית המשפט) הרחיב בג"ץ (בג"ץ 1570/07 עמותת אומץ ואח' נגד השר לביטחון הפנים ואח') את סמכויותיה של הוועדה והכניס תחת טוהר המידות "במובנו הרחב" בחינת "כל היבט אפשרי אחר שעשויה להיות לו נגיעה לשאלת טוהר המידות הכרוך במינוי". כך, בלוליינות מילולית אופיינית, שם בג"ץ את הוועדה מעל הממשלה והעומד בראשה והסמיך אותה, יש מאין, לבחון את התאמת המועמד לתפקיד מבחינה מקצועית וכד'.

שוב במילים פשוטות: לא ניתן כבר לתת אמון בממשלה ובעומד בראשה ולסמוך על שיקול

משרות נוספות שיהיו פטורות ממכרז. כאשר נקבע, בחוק או בהחלטת ממשלה שהתקבלה מכוחו, כי מינוי מסוים לא ייערך בדרך של מכרז אלא על ידי הממשלה או בדרך אחרת, הכוונה בכך היתה לראות במינוי הזה מעין "משרת אמון" ולהסמיך את הממשלה ו/או העומד בראשה ו/או השר הרלוונטי לבחור את האדם המתאים למינוי.

במילים פשוטות: המחוקק הסמיך את הגורם הרלוונטי לעניין אותו מינוי וביקש לסמוך עליו ולתת בו אמון שהוא יבצע את המינוי המתאים ביותר ומשיקולים ענייניים בלבד. האמת היא שמדובר בהיגיון פשוט ומתבקש, שלמרבה הצער קצת הלך לאיבוד, וכי מדוע שלא ניתן אמון במי שנבחרו על ידי העם כדי לנהל עבורו ובשמו את ענייני המדינה? מדוע שמי שמוסמך להחליט על יציאה למלחמה לא יהיה מוסמך למנות את מי שיפקד על צה"ל באותה המלחמה?!

אלא, שבעקבות טראומת הפרשה הידועה בשם "פרשת בר-און" החליט מאן דהוא כי לא ניתן לתת עוד אמון בנבחרי הציבור (דו"ח מבקר המדינה, המלצות וועדת שמגר וכד'), ותוך ניצול רגע חולשתה של המערכת הפוליטית נוסחה והתקבלה בשנת 1999 החלטת ממשלה, אשר

בעוד שניתן אולי להלום בחינה שיפוטית של סבירות שיקול הדעת ביחס להחלטה קונקרטיית של פקיד פשוט ברשות המבצעת (ובתנאי שהעותר עומד בתנאי זכות העמידה כאמור בסעיף הקודם ומבקש הגנה מפני פגיעה בזכות אישית שלו), הרי שלא ניתן לקבל זאת ביחס להחלטות שמקבלים נבחרי ציבור בממשלה. ממשלה נבחרת על ידי הציבור כדי לקדם מדיניות, לשקול שיקולי מדיניות ולאזן ביניהם - הליך הקובע את סבירות ההחלטה במבחן התוצאה - והיא עומדת כל העת למבחן הציבור ביחס למימוש חובה זו, ועל כן לא ניתן להלום את ביטול שיקול הדעת שלה והחלפתו על ידי בית המשפט.

משום כך יש לעגן בחוק יסוד השפיטה את עילות הביקורת המנהלית המקוריות ולבטל את עילת הסבירות על החלטות הממשלה ושריה.

ביטול וועדות המינויים והחזרת סמכות המינויים לממשלה:

המחוקק קבע בחוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט-1959 משרות מסוימות שלא חלה עליהן חובת מכרז. עוד קבע החוק את סמכותה של הממשלה לקבוע

תנאי מקדים חיזוק עקרון הפרדת הרשויות

ביסוס עצמאות המערכת הדמוקרטית ומניעת הצרת צעדיה על ידי מערכת המשפט:

להלך אימים על נבחרי הציבור, לבלום את פעולותיהם ולבוא חשבון עם פוליטיקאי שמעז לצאת מקווי המתאר שמשרטטים לו פקידים ויועצים משפטיים. נוסף לכך מדובר בעבירת סל חסרת היגיון במשטרים דמוקרטיים מתוקנים שחורגת בצורה קיצונית מעקרון הוודאות המשפטית, שכן לא ניתן לדעת מראש איזו פעולה תפורש בעתיד על ידי מערכת המשפט כהפרת אמונים ואיזו לא. מחיקתה של עבירה זו מספר העונשין חיונית לביסוס הפרדת הרשויות וליכולתם של נבחרי הציבור לפעול למימוש ערכיהם ללא מורא המערכת המשפטית.

החזרת מנגנון חסינות חברי הכנסת למה שהיה עד - 2006:

עד שנת 2006 מנגנון החסינות של חברי הכנסת היה כזה שהחסינות היתה ברירת המחדל, בעוד כאשר היועץ המשפטי לממשלה היה מבקש להעמיד חבר כנסת לדין היה עליו לפנות לכנסת ולהסיר באופן אקטיבי את החסינות. בשנת 2006, וכחלק מהמאמצים להחליש את הכנסת ולהכפיף אותה למערכת המשפט, שונה החוק ומאז ברירת המחדל היא כי היועץ המשפטי לממשלה רשאי להגיש כתב אישום כנגד חבר כנסת אלא אם חבר הכנסת פנה

למערכת המשפטית לא צפויה לכבד את ההכרעה הדמוקרטית של חזרת המחנה הלאומי לשלטון, בדיוק כפי שלא כיבדה זאת בעשורים שמאז המהפך בשנת 1977, והיא תפעל לסיכול הרפורמות שהימין ינסה להוביל, בין היתר באמצעות תפירת תיקים ונקיטה בהליכים פליליים כנגד פוליטיקאים שלא יסורו למרותה. כצעד ראשון וקודם לכל צעד אחר, הרשות המחוקקת והמבצעת יצטרכו לייצר לעצמן חסינות מפני הרשות השופטת בכדי לצקת תוכן אמיתי לעקרון הפרדת הרשויות ולמנוע שימוש לרעה בהליכים משפטיים לשם סיכול מדיניות הימין. ארבעת הצעדים שלהלן ישללו ממערכת המשפט על זרועותיה השונות - משטרה, פרקליטות ובית המשפט - את היכולת להסיר מדרכה פוליטיקאים שאינם סרים למרותה.

מחיקת סעיף הפרת אמונים בחוק העונשין:

- הסעיף מהווה עבירת סל פלואידית ובלתי מוגדרת, שהורחבה עוד ועוד על ידי בית המשפט ומאפשרת ללכוד ברשתה כל פעולה של נבחר ציבור שאינה מוצאת חן בעיני המערכת המשפטית. באמצעות שימוש בה יכולה "מערכת שלטון החוק"

כניסתם לתפקיד (מנכ"לי משרדים והמשנים להם במשרדים גדולים, מזכיר הממשלה וכד'). מרבית בעלי התפקידים בשירות המדינה ממונים לקדנציות ארוכות וקבועות, חלקם גם מכהנים בתפקידים עד לפרישתם לגמלאות. לבכירים בשירות המדינה השפעה מכרעת על עיצוב ומימוש המדיניות בתחומים שבאחריותם, ופעמים רבות שתפקידים בכירים בעלי אג'נדה שאינה מתיישבת עם מדיניות הממשלה או השר הממונה עליהם מקשים מאוד על הממשלה והשרים לממש את מדיניותם ופעמים אף חותרים תחתיה ומממשים מדיניות עצמאית. בכך נוצר כשל המנתק בין האחריות לסמכות, ונבחרי הציבור שנבחרו כדי לממש מדיניות מסוימת ויעמדו לדין הציבור אם יכשלו בכך, חסרים את היכולת לממש את מדיניותם בשל פקידים החותרים תחתם. בכדי להעניק לנבחרי הציבור בממשלה את היכולת לממש את מדיניותם באמצעות המנגנון הממשלתי נתקן את חוק שירות המדינה (מינויים) ונקבע כי הממשלה והשרים יוכלו להחליף עד 50% מבעלי התפקידים הבכירים בשירות המדינה במי שיסייעו להם לממש את מדיניותם. כך ביחס לסמנכ"לים, ראש ומנהלי אגפים, מנכ"לי יחידות סמך, יו"רי ומנכ"לי רשויות סטטוטוריות וחברות ממשלתיות, ראשי מוסדות התכנון, ועוד. מנגנון המאפשר החלפה של עד 50% מבעלי התפקידים הבכירים מאזן בין הצורך לשמר רציפות תפקודית וזיכרון ארגוני (באמצעות בעלי התפקידים שימשיכו בתפקידם) לבין הצורך לאפשר לשר לממש את מדיניותו באמצעות מינויים משלו. סביר להניח שבפועל וכתוצאה מהמנגנון הזה יהיה צורך בהחלפת פחות בכירים שכן מרביתם יישרו קו עם מדיניות השר הממונה בכדי להישאר בתפקידיהם ולא להיות חלק מאלו שיוחלפו.

דעתם ועל טוהר כוונותיהם, ומי שקיבל מהעם מנדט לנהל את המדינה לא יכול כבר למנות רמטכ"ל מבלי שהוא מקבל קודם לכך אישור מחמישה פקידים ומשפטנים מומחים בעיני עצמם.

שופטים ופרקליטים לא יחילו על עצמם כמוכן את הסטנדרט הזה. הם יכולים להמשיך לשכפל את עצמם בשיטת "חבר מביא חבר", להעביר תיקים לבוררות אצל "אנשי אמונם", לדון בתיקים הקשורים לתורמים למוסד הקרוי על שם בנם ומנוהל על ידי בן זוגם, וכד'. בהם ובנקיות כוונותיהם ניתן תמיד לתת אמון ואסור לעולם לפקפק ולשאול שאלות. אבל על ראש הממשלה, הנושא באחריות ויתן דין וחשבון על מינוי כושל או תפקוד כושל חלילה של רמטכ"ל, לא ניתן להפקיד את סמכות המינוי. צריך לקרוא את זה שוב כדי להאמין.

נדרש כאן מעשה חד וברור שיחזיר את הגלגל לאחור, ישקף את האמון שהציבור נותן בנבחרי, יעביר את וועדת המינויים - שהורתה והולדתה בחטא - מן העולם, וישיב את סמכות המינויים לממשלה.

ניתן לעשות זאת בהחלטת ממשלה פשוטה ומידית שתבטל את ההחלטה המקורית משנת 1999 (ועוד מספר החלטות שהתקבלו עם השנים בעקבותיה ועסקו בסוגי מינויים שונים והקימו לשם כך וועדות שונות). במידת הצורך ניתן יהיה לבצע זאת בחקיקה של הכנסת שתבהיר בחוק שירות המדינה את סמכותם הבלעדית של הממשלה והשרים למנות את הבכירים בשירות המדינה.

קביעת סמכות הממשלה והשרים למנות עד 50% מבעלי התפקידים הבכירים בשירות המדינה עם מינויים:

כיום ישנן מעט מאוד משרות אמון שניתנות למינוי מחדש של הממשלה והשרים עם

המקצוע והשימוש שהיא עושה במנגנון בחינות הלשכה בכובעה כרגולטור לשם (כך). במקצועות דומים אחרים, כדוגמה ראיית חשבון, ישנה הפרדה בין הגוף הרגולטורי המסדיר את המקצוע ואחראי על הרישוי, הבחינות וכדו', לבין ארגון העובדים שתפקידו לדאוג לרווחתם של בעלי המקצוע בתחום. החברות בארגון עובדים אמורה להיות וולונטרית ולהתבסס על טיב השירות שאותו מספק ארגון העובדים לחבריו. לכן, נפעל להפרדת תפקידי הלשכה באופן שבו תוקם וועדה רגולטורית במשרד המשפטים שתסדיר את מקצוע עריכת הדין, תקבע את תנאי הרישיון ותפקח על הבחינות ועל הדין המשמעותי של עורכי הדין, ואילו לשכת עורכי הדין תהפוך לגוף שהחברות בו וולונטרית יפעל לקידום רווחתם ותנאיהם של עורכי הדין.

וההשפעה שיש לו על תפקודה ועל מינוי בעלי התפקידים בה. כדי ליצור את האיזון הזה נכון יותר, נבצע מספר שינויים בממשל התאגידי של החברות הממשלתיות באופן שיאפשר לשר האמון על פעילותן לממש את אחריותו טוב יותר.

« הפיכת לשכת עורכי הדין לזולונטרית: »

לשכת עורכי הדין מהווה כיום מעין יצור כלאיים המערב בין סמכויות לקביעת הסטנדרט המחייב של מקצוע עריכת הדין, עריכת בחינות הלשכה ומעורבות בהליכי חקיקה ומינוי שופטים לבין היותה מעין ארגון עובדים שתפקידו לדאוג לעורכי הדין, תנאי העסקתם וכו'. עירוב זה מייצר ניגודי עניינים מובנים (למשל: האינטרס של הלשכה כארגון עובדים למנוע את הצפת

ח"כ שמחה רוטמן
חבר הוועדה לבחירת שופטים

עו"ד, תואר ראשון מאוניברסיטת בר אילן ותואר שני מאוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת Northwestern בשיקגו.

מחבר הספר "מפלגת בג"ץ", ממייסדי התנועה למשילות ודמוקרטיה, שעוסקת בהשבת האיזון בין רשויות השלטון וצמצום שלטון המשפטיים.

ח"כ בצלאל סמוטריץ'
יו"ר הציונות הדתית

עו"ד, בעל תואר ראשון בהצטיינות בקריה האקדמית אונו, לימודי תואר שני באוניברסיטה העברית במשפט ציבורי בין לאומי.

ממייסדי תנועת רגבים ומי שהוביל במשך שנים רבות את הפעילות שלה שעסקה בקידום מדיניות קרקע ציונית במדינת ישראל בדגש על ההיבטים המשפטיים.

עם פוליטיקאים שסרחו מבלי לפגוע באינטרסים הדמוקרטיים האמורים. בכך תישמר ההרתעה וישמר האינטרס של שמירת המנהל התקין וטוהר המידות במערכת הפוליטית.

שונות

« ביטול נבחרת הדירקטורים והחזרת סמכויות המינוי לשרים הרלוונטיים: »

נבחרת הדירקטורים הוקמה מלכתחילה בכדי להדוף לחצים למינויים פוליטיים ולוודא את כישוריהם והתאמתם של הדירקטורים לתפקידם. בפועל הפכה הנבחרת לעוד כלי לחסימת מינויים של אנשים טובים שלא באים טוב בעין לגורמים האמונים על בניית הנבחרת. בכדי לאפשר גיוון ולתת ביטוי גם לאוכלוסיות שהודרו מדירקטוריוני החברות הממשלתיות יש לבטל את נבחרת הדירקטורים ולהחזיר את סמכות המינוי לשרים הרלוונטיים ולממשלה, בכפוף לתנאי כשירות מינימאליים ורלוונטיים לתפקידים השונים.

« חיזוק סמכויות השרים בקביעת מדיניות החברות הממשלתיות הכפופות להם: »

המנגנון של העברת תחומי אחריות וביצוע ממשרדי הממשלה לרשויות סטוטוריות ולחברות ממשלתיות הוא רעיון נכון ויעיל. כך גם השייך של כל רשות או חברה לשר או שרים רלוונטיים האחראיים לתחומי פעילותם. אלא שהממשל התאגידי של החברות הממשלתיות אינו מאזן נכון בין אחריותו של השר לתפקוד החברה ולאופן מימוש מדיניותו באמצעותה לבין הסמכות

באופן אקטיבי לכנסת והכנסת החליטה להעניק לו חסינות. חסינות חברי הכנסת לא נועדה, כמובן, לאפשר להם לבצע עבירות פליליות, אלא לבסס את הפרדת הרשויות ולאפשר להם לפעול למימוש ערכיהם ללא מורא הרשות השופטת. חסינות חברי כנסת מקובלת במרבית המדינות המתוקנות ואיש אינו יכול לטעון כי במשך עשרות השנים שקדמו לתיקון החוק מדינת ישראל לא היתה מדינה דמוקרטית מתוקנת...

« החלטת הכנסת שלא להסיר חסינות של חבר כנסת לא תהיה כפופה לביקורת שיפוטית: »

קביעה בחוק חסינות חברי הכנסת כי החלטת הכנסת שלא להסיר את חסינותו של חבר כנסת לא תהיה כפופה לביקורת שיפוטית. הכפפת החלטות הכנסת על חסינות חבריה - שנועדו, כאמור, לשמור על הפרדת הרשויות ולהגן על הרשות המחוקקת מפני עריצותה של הרשות השופטת - לרשות השופטת - שמפניה נועדה החסינות להגן - מעקרת את החסינות מתוכן והופכת אותה לאות מתה. משום כך יש לחסן את החלטות הכנסת בעניין מפני ביקורת שיפוטית.

« חוק צרפתי לראשי ממשלה ושרים: »

החוק ימנע חקירה והעמדה לדין של ראשי ממשלה ושרים בעבירות הנוגעות למימוש תפקידם שאינן חוצות את רף החומרה והפגיעה באינטרס הציבורי המצדיקים את הפגיעה באינטרסים הציבוריים של כיבוד הכרעה הדמוקרטית, שימור היציבות ושמירה על עקרון הפרדת הרשויות. החוק יעצור את מירוץ ההתיישנות באופן שיאפשר חקירה והעמדה לדין לאחר הכהונה ויאפשר לבוא חשבון

RESTART

**למערכת
המשפט!**

**הציונות
הדתית**

בראשות
בצלאל
סמוזטריץ'